

ขั้นตอนประทานบัตรตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560

โดย มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW)

2. ขั้นตอนการขอประทานบัตร (เหมืองแร่ใต้ดิน)

ผู้ที่ประสงค์จะทำเหมืองใต้ดิน เริ่มต้นขั้นตอนโดยการยื่นคำขอต่ออธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) เพื่อแต่งตั้ง “คณะกรรมการดำเนินการจัดประชุมปรึกษาเบื้องต้น” ดำเนินการกับผู้มีส่วนได้เสียเพื่อพัฒนาโครงการทำเหมืองใต้ดิน ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียในที่นี้หมายถึงผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง หรือมีสิทธิทำกิน หรืออยู่อาศัยในเขตที่ทำเหมืองแร่ใต้ดินโดยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

การปรึกษาเบื้องต้นกับผู้มีส่วนได้เสียจะต้องมีรายงานเบื้องต้นของโครงการที่นำมาดำเนินการกับผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบด้วยข้อมูลแนะนำโครงการ และข้อมูลการประเมินผลกระทบจากโครงการ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียศึกษาและให้ข้อคิดเห็นก่อนวันประชุม โดยต้องส่งข้อคิดเห็นผ่านระบบตัวแทน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือหากมีกลุ่มชุมชนที่ตั้งขึ้นลงชื่อรวมกันเกิน 50 คน จะให้ผู้ที่ตั้งชื่อในหนังสือแสดงข้อคิดเห็นนั้นเป็นตัวแทน และในวันประชุมต้องมีตัวแทนมาเข้าร่วมไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง แต่หากมีเหตุสุดวิสัยไม่สามารถดำเนินการจัดได้ก็ให้จัดประชุมใหม่ แต่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้

เมื่อดำเนินการเสร็จแล้วจะเข้าสู่กระบวนการยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ซึ่งอยู่ที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดต่างๆ โดยเจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบคำขอ หากมีเอกสารประกอบครบถ้วน ก็รับจดทะเบียนคำขอ และกำหนดเขตพื้นที่ประทานบัตร โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการออกไปรังวัดปิดหมุดพื้นที่

เอกสารประกอบคำขอประทานบัตรมีอะไรบ้าง?

- ข้อมูลโดยสังเขปเกี่ยวกับมาตรการทางเทคนิคการทำเหมืองใต้ดิน ในระดับความลึกที่ปลอดภัย
- แผนที่แสดงเขตเหมืองแร่โดยสังเขป แหล่งแร่และขอบเขตพื้นที่ในระดับความลึกไม่เกิน 100 และเกิน 100 เมตร ตำแหน่งหลุมเจาะสำรวจ พร้อมภาพจำลอง แหล่งน้ำ ชุมชน เส้นทางขนส่ง การออกแบบเบื้องต้นและสิ่งก่อสร้าง รวมถึงการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมบริเวณต่าง ๆ ในและนอกเหมือง
- ข้อมูลทางเทคนิคในการทำเหมืองอย่างน้อย 2 วิธี เปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย รวมทั้งข้อมูลการแต่งแร่โดยสังเขป การจัดการทางแร่ ผลพลอยได้และของเสียที่เกิดจากโครงการ
- ข้อมูล แผนผัง ขั้นตอน วิธีการทำเหมืองและการแต่งแร่ ที่เป็นทางเลือกที่ดีที่สุด ซึ่งแสดงถึงมาตรการในการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม พร้อมด้วยมาตรการเฝ้าระวัง
- ข้อเสนอการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำเหมืองใต้ดินของตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย ระบุจำนวนเงินสนับสนุน พร้อมระเบียบหรือแนวทางและแผนงานการเข้าร่วมตรวจสอบการทำเหมือง
- ข้อมูลแสดงเส้นทางขนส่งและแหล่งน้ำที่จะใช้ในโครงการทั้งที่มีอยู่แล้ว และที่จะพัฒนาขึ้นพร้อมรายละเอียดการใช้สอยตลอดโครงการ
- ข้อเสนอแนวทางการทำประกันภัยกับนิติบุคคล มีวงเงินชดเชยค่าเสียหาย และระยะเวลาการประกันภัย
- ข้อเสนอแผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ และการเฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อม ระหว่างและหลังปิดเหมือง
- ข้อเสนอการวางหลักประกันเพื่อฟื้นฟูสภาพพื้นที่ทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

เมื่อเจ้าหน้าที่ดำเนินการรังวัดกำหนดเขตคำขอประทานบัตรเสร็จแล้ว จะดำเนินการขั้นตอนต่อไปพร้อมกันโดย 1.ปิดประกาศคำขอประทานบัตร ไม่น้อยกว่า 30 วัน เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ใช้สิทธิคัดค้านก่อนจะจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนต่อไป 2.แจ้งสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติท้องถิ่นในแต่ละเขตเพื่อตรวจสอบและให้ความเห็นผลการตรวจสอบ และ 3.แจ้งให้ผู้ขอประทานบัตรดำเนินการต่อไปนี้

- จัดทำรายงานลักษณะธรณีวิทยาแหล่งแร่และแผนผังโครงการ
- ขออนุญาตใช้พื้นที่จากเจ้าของ ผู้ครอบครองหรือหน่วยงานรัฐ
- จัดทำรายงาน EIA หรือ EHIA

หากมีคำขอทำเหมืองใต้ดินที่ลึกเกินกว่า 100 เมตร จากผิวดิน ให้มีคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทน เพื่อกำหนดเงินทดแทนแก่ผู้มีส่วนได้เสียด้วย

ในขั้นตอนหลังจากปิดประกาศคำขอประทานบัตรไม่น้อยกว่า 30 วัน แล้ว สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดจะดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ที่ขอประทานบัตร โดยเหมืองใต้ดินมีหลักเกณฑ์การกำหนดรัศมีหมู่บ้านที่อยู่เฉพาะภายในแนวเขตคำขอประทานบัตร *ดูขั้นตอนการจัดรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ที่ขอประทานบัตร

ส่วนในขั้นตอนการดำเนินการของผู้ขอประทานบัตร หากดำเนินการครบถ้วนแล้ว สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด จะส่งรายงานลักษณะธรณีวิทยาแหล่งแร่และแผนผังโครงการให้สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เขต ตรวจสอบให้เป็นไปตามหลักวิชาการ และให้สอดคล้องกับรายงาน EIA/EHIA ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการแล้ว และเมื่อตรวจสอบเสร็จจึงจะแจ้งให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดทราบ รวมถึงแจ้งผู้ขอประทานบัตรจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเพื่อดำเนินการศึกษารายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนด

ทั้งนี้ ให้ประมวลเรื่องเข้าสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบด้วย ข้อมูลโครงการที่ยื่นประกอบคำขอตามเอกสารประกอบคำขอประทานบัตรข้างต้น และรายงาน EIA/EHIA ที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว เพื่อประกอบการกำหนดเงื่อนไขอันจำเป็นในประทานบัตร โดยนำหลักเกณฑ์การจัดรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ที่ขอประทานบัตร มาใช้โดยอนุโลม

ในการดำเนินการศึกษารายงาน EIA/EHIA นั้น หากปรากฏว่าความแตกต่างของข้อมูลหรือการรับฟังความคิดเห็นแล้วแต่ต่าง ในอธิบดีวินิจฉัยให้เป็นที่ยุติ แต่หากพบว่าข้อมูลใดยังไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจ หรือการจ้ดรับฟังความคิดเห็นไม่ถูกต้องหรือผิดพลาดในสาระสำคัญ ให้สั่งให้มีการจ้ดรับฟังความคิดเห็นใหม่ เพื่อสามารถนำข้อมูลหรือความคิดเห็นมากำหนดเป็นเงื่อนไขในประทานบัตร

เมื่อกระบวนการรับฟังความคิดเห็นในการดำเนินการศึกษารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเสร็จสิ้นแล้ว ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการดำเนินการจัดประชุมปรึกษาเบื้องต้นพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย แล้วนำมากำหนดเงื่อนไขอันจำเป็นในประทานบัตร ซึ่งต้องครอบคลุมโครงการและรายละเอียดทั้งหมด

เมื่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดได้รับแจ้งการตรวจสอบและข้อมูลทั้งหมดแล้ว จะรวบรวมเอกสารประมวลเรื่องคำขอและเอกสารทั้งหมดพร้อมความเห็นผู้ว่าราชการจังหวัดส่งให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เพื่อเข้าสู่การพิจารณาโดยอนุกรรมการจะกลั่นกรองเรื่องก่อน และจัดประชุมคณะกรรมการแร่เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบคำขอประทานบัตรต่อไป

หลังจากคณะกรรมการแร่ให้ความเห็นชอบคำขอประทานบัตรแล้ว ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ออกประทานบัตรภายใน 7 วัน หลังจากทีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ส่งเรื่องมา